

## POSTANOWIENIE

Dnia 13 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

w sprawie R. T.

skazanego za czyn z art. 189 § 3 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu bez udziału stron,

w dniu 13 marca 2024 r., wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 stycznia 2023 r., sygn. akt II AKa 156/22, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 17 grudnia 2021 r., sygn. akt III K 127/20

na podstawie art. 544 § 2 i 3 k.p.k.

### **postanowił**

1. **oddalić wniosek;**
2. **obciążyć skazanego R.T. kosztami postępowania wznowieniowego, w tym jego wydatkami w kwocie 20 (dwudziestu) złotych.**

## UZASADNIENIE

A. C. i R. T. zostali oskarżeni o to, że:

1. w okresie od dnia 16 kwietnia 2020 roku do dnia 18 kwietnia 2020 roku w K., działając wspólnie i w porozumieniu ze sobą oraz innymi nieustalonymi na chwilę obecną osobami, co do których materiał dowodowy został wyłączony do odrębnego postępowania, pozbawili wolności D. B., przy czym pozbawienie wolności łączyło się ze szczególnym udręczeniem polegającym na związaniu rąk i nóg taśmą klejącą oraz kilkudziesięciogodzinnym przetrzymywaniem związanego mężczyzny w klatce dla psa o wymiarach 1 metr na 1 metr, po uprzednim pobiciu wymienionego tłuczkiem do mięsa po plecach, rękach i nogach, na skutek których to działań doznał on obrażeń ciała w postaci sińców na obu ramionach, lewym barku, grzbiecie i prawym udzie oraz sińca na twarzy, czym narażono go na nastąpienie skutku z art. 156 § 1 k.k. lub z art. 157 § 1 k.k., tj. o przestępstwo z art. 189 § 3 k.k. w zb. z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,  
a nadto R. T. został oskarżony to, że:
2. w dniu 17 maja 2020 roku w K., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi nieustalonymi na chwilę obecną osobami, co do których materiał dowodowy został wyłączony do odrębnego postępowania, wtargnął do lokalu mieszkalnego przy ul. [...] w K., a następnie wziął udział w pobiciu P. K. oraz A. W., używając niebezpiecznego narzędzia w postaci pałki teleskopowej, podczas gdy inni sprawcy również używali podobnie niebezpiecznego narzędzia w ten sposób, że zadawali uderzenia pokrzywdzonym P. K. po całym ciele, a A. W. co najmniej dwukrotnie w głowę, w wyniku czego P. K. doznał obrażeń ciała w postaci ran tłuczonych, sińca z obrzękiem i otarć naskórka na kończynach górnych, sińców i otarć naskórka na klatce piersiowej, grzbiecie i kończynach dolnych, rany tłuczonej na lewej stopie, powodujących naruszenie czynności narządów jego ciała na okres czasu poniżej 7 dni, a A. W. doznała obrażeń ciała powodujących naruszenie czynności narządów jej ciała, przy czym z uwagi na ilość i miejsce zadawanych urazów, byli oni narażeni na bezpośrednie niebezpieczeństwo wystąpienia skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub w art. 157 § 1 k.k., tj. o przestępstwo z art. 159 k.k. w zb. z art. 193 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2021 r., sygn. akt III K 127/20, Sąd Okręgowy w Kielcach:

1. oskarżonych A. C. i R. T. uznał za winnych popełnienia zarzucanego im w punkcie I aktu oskarżenia czynu - z tym ustaleniem, iż D. B. był przetrzymywany w klatce o wymiarach: 1,05 metra długości, 0,73 metra szerokości i 0,81 metra wysokości - co stanowi przestępstwo z art. 189 § 3 k.k. i art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i na podstawie tych przepisów, przyjmując za podstawę wymiaru kary przepisy art. 189 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. skazał oskarżonych A. C. i R. T. na kary po 7 (siedem) lat pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 41a § 1 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonych A. C. i R. T. zakaz zbliżania się na odległość mniejszą niż 100 metrów do D. B. na okres 10 (dziesięciu) lat;
3. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł od oskarżonych A. C. i R. T. na rzecz oskarżyciela posiłkowego D. B. kwoty po 20.000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną przestępstwem przypisanym w punkcie I wyroku;
4. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu A. C. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres jego tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 19 maja 2020 roku godz. 6:00;
5. oskarżonego R. T. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu w punkcie II aktu oskarżenia czynu, stanowiącego przestępstwo z art. 159 k.k. i art. 193 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i na podstawie tych przepisów, przyjmując za podstawę wymiaru kary przepisy art. 159 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. skazał oskarżonego R. T. na karę 4 (czterech) lat pozbawienia wolności;
6. na podstawie art. 41a § 1 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego R. T. zakaz zbliżania się na odległość mniejszą niż 100 metrów do P. K. i A. W. na okres 10 (dziesięciu) lat;
7. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł od oskarżonego R. T. na rzecz P. K. i A. W. kwoty po 10.000 zł (dziesięć tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną przestępstwem przypisanym w punkcie V wyroku;

8. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k. (w brzmieniach obowiązujących przed dniem 24 czerwca 2020 roku ) w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzeczone oskarżonemu R. T. w punktach I i V wyroku kary pozbawienia wolności połączył i wymierzył mu karę łączną 9 (dziewięciu) lat pozbawienia wolności;
9. na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodu rzeczowego w postaci klatki metalowej, opisanej na karcie 1175 akt sprawy.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionych od powyższego wyroku przez obrońców oskarżonych, Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia 13 stycznia 2023 r., sygn. akt II AKa 156/22, utrzymał zaskarżony wyrok w mocy i orzekł o kosztach procesu.

Pismem z dnia 4 maja 2023 r. obrońca skazanego R. T., powołując się na przepisy art. 540 § 1 pkt 2 lit. a i art. 542 § 1 k.p.k., wniosła o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 13 stycznia 2023 r., sygn. akt II AKa 156/22, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 17 grudnia 2021 r., sygn. akt III K 127/20, „z uwagi na fakt, iż po wydaniu orzeczenia ujawnił się nowy dowód wskazujący na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa, a nadto istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia”.

Podnosząc powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie oraz wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Kielcach do ponownego rozpoznania, a nadto o sprawdzenie okoliczności faktycznych w trybie art. 97 k.p.k. przez przesłuchanie:

„1) D. C., al. [..], [...] na okoliczność: braku prawdziwości zeznań D. B. w zakresie w jakim wskazywał, że był przetrzymywany w klatce dla psa, przebiegu zdarzenia z dnia 16 kwietnia 2020 roku do dnia 18 kwietnia 2020 roku, nieprzebywania we wskazanym okresie w klatce dla psa D. B.,

2) U. T., [...] ul. [...], [...] na okoliczność: powstania nowych faktów i dowodów w sprawie,

3) A. G., ul. [...], [...] na okoliczność: braku prawdziwości zeznań D. B. w zakresie w jakim wskazywał, że był przetrzymywany w klatce dla psa, nieprzebywania we wskazanym okresie w klatce dla psa D.B., a także na okoliczność powstania nowych faktów i dowodów w sprawie”.

W piśmie z dnia 13 września 2023 r., prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o oddalenie wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Na wstępie należy nadmienić, że skarżąca wadliwie, jako podstawę wniosku o wznowienie postępowania, wskazała art. 540 § 1 pkt 2 lit.a k.p.k. statuujący przesłankę wznowieniową określaną mianem *propter nova*. Z treści wniosku wynika bowiem bezspornie, że skarżąca nie miała na celu wykazania, że po uprawomocnieniu się wyroku skazującego ujawniły się nowe fakty i dowody wskazujące, że skazany nie dopuścił się przypisanych mu przestępstw, ale to, że po uprawomocnieniu się wyroku ujawniły się dowody wskazujące na to, że świadek D. B. złożył fałszywe zeznania, które stały się podstawą przypisania R. T. zarzucanego mu czynu.

W rzeczywistości zatem ww. wniosek o wznowienie postępowania oparty został na twierdzeniu, że w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa i istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia. Ta sytuacja winna być zatem zakwalifikowana jako – ujęta w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. - podstawa wznowieniowa *propter falsa*.

Rzecz jednak w tym, że stosownie do art. 541 § 1 k.p.k., czyn o którym mowa w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., musi być ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że orzeczenie takie nie może zapaść z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3 - 11 lub w art. 22 k.p.k. Zgodnie zaś z treścią art. 541 § 2 k.p.k. wniosek oparty na ostatnio wspomnianej podstawie wznowieniowej winien wskazywać wyrok skazujący lub orzeczenie zapadłe w postępowaniu karnym, stwierdzające niemożność wydania wyroku skazującego. We wniosku

złożonym w przedmiotowej sprawie takiego wskazania nie zawarto. Co więcej, treść wniosku, w którym nie zamieszczono żadnej informacji choćby na temat tego, by kiedykolwiek toczyło się postępowanie w sprawie o czyn polegający na złożeniu fałszywych zeznań w postępowaniu zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 stycznia 2023 r., sygn. akt II AKa 156/22, pozwala na postawienie tezy, że orzeczenie, o jakim mowa w art. 541 k.p.k. w ogóle nie zostało wydane.

Należy przy tym podkreślić, że nie jest możliwe przywoływanie we wniosku o wznowienie postępowania jako nowego dowodu - w kontekście podstawy wznowienia z art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. - oświadczeń świadków wskazujących na fakt złożenia fałszywych zeznań w zakończonym procesie. Takie oświadczenia powinny stanowić podstawę wznowienia opartą o przepis art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., co z kolei wymaga złożenia stosownego zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i uzyskania wyroku skazującego. Nie można zaś na tej samej podstawie faktycznej, tj. informacji o złożeniu fałszywych zeznań w procesie, domagać się wznowienia postępowania karnego na podstawie prawnej określonej w art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., gdyż podstawy oparte o ten przepis oraz przepis art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. są rozłączne i nie mogą dotyczyć tych samych zdarzeń umożliwiających wznowienie postępowania (zob. J. Matras [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, wyd. III, red. K. Dudka, Warszawa 2023, komentarz do art. 540, teza 7 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2021 r., sygn. akt IV KO 2/21).

W tej sytuacji jedynie uzupełniając należy wskazać, że wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania sądowego na podstawie *propter nova*, o której mowa w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. jest możliwe wyłącznie wtedy, gdy nowe fakty i dowody z bardzo wysokim stopniem prawdopodobieństwa podważają ustalenia faktyczne dokonane w prawomocnie zakończonym procesie i rysują perspektywę uniewinnienia skazanego w ponownym postępowaniu. Co więcej, wartość dowodowa nowych faktów i dowodów powinna być oceniana w ścisłym powiązaniu z materiałem dowodowym będącym podstawą orzeczenia kwestionowanego w postępowaniu wznowieniowym. Oznacza to, że podstawowym i wyjściowym warunkiem, któremu muszą odpowiadać nowe dowody, aby wywołać

skutek w postaci wznowienia procesu karnego, pozostaje z reguły ich rzeczowość i konkretność, umożliwiającą odniesienie zawartych w nich informacji do - dokonanej w toku pierwotnego postępowania - oceny materiału dowodowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2018 r., III KO 78/17). Ponadto, zgodnie z utrwalonym w judykaturze poglądem, to wnioskodawca, w razie powoływania się na podstawę *de novis*, obarczony jest ciężarem uprawdopodobnienia zasadności wniosku o wznowienie postępowania. Do należytego wywiązania się z tego obowiązku nie wystarczy przy tym samo powoływanie się przez autora wniosku na nowy fakt czy dowód, ale powinien on przedstawić, co najmniej tzw. dowód swobodny świadczący o błędności skazania (np. pisemne oświadczenie określonej osoby – zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2008 r., II KO 84/07). Tego rodzaju dowodów skarżąca zaś nie przedstawiła. Należy przy tym podkreślić, że nie jest rolą Sądu Najwyższego ustalanie – w trybie określonym w art. 546 k.p.k. w zw. z art. 97 k.p.k. - czy dana osoba w ogóle posiada określone wiadomości stanowiące podstawę faktyczną wniosku o wznowienie postępowania. Powołane przepisy znajdują zastosowanie jedynie wówczas, gdy w postępowaniu wskazano nowe fakty i dowody, o których mowa w art. 540 § 1 k.p.k., zaś sąd zmierza do sprawdzenia prawdziwości tego, co wnioskodawca uprawdopodobnił oraz tego na ile nowy dowód wykazuje na rzeczywiste niebezpieczeństwo błędności prawomocnego wyroku skazującego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2020 r., sygn. akt V KO 7/20 i powołane tam judykaty Sądu Najwyższego).

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że brak jest podstaw do uznania, że w przedmiotowej sprawie zaktualizowała się przesłanka wznowieniowa czy to z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., czy to z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. i w konsekwencji oddalił wniosek o wznowienie postępowania, obciążając skazanego kosztami postępowania wznowieniowego.

[PGW]

[ał]

